

POLITYKA SENIORALNA POWIATU MIKOŁOWSKIEGO
Sesja Rady Powiatu Mikołowskiego 25 czerwca 2025r.

Głównym celem przyświecającym realizowanej przez Powiat Mikołowski polityce senioralnej jest przygotowanie samorządów wchodzących w skład powiatu i lokalnej społeczności na wyzwania demograficzne, wspólne skoordynowane działania, podejmowanie wyzwań aktywizujących osoby 60+.

Działania samorządu lokalnego wspierające aktywność poznawczą, społeczną i fizyczną osób starszych w znaczący sposób wpływa na ich jakość życia, pozwala na dalszy rozwój, odnalezienie się w nowych życiowych rolach i łagodzenie procesu starzenia. Tym samym umożliwia jak najdłużej utrzymać zdrowie i sprawność, co w znaczący sposób wpływa na zmniejszenie potrzeb i kosztów samorządów w zakresie opieki społecznej i medycznej.

Aktywizacja seniorów jest najlepszym działaniem profilaktycznym odsuwającym i częściowo niwelującym skutki chorób związanych z wiekiem oraz wspomagających osoby starsze w radzeniu sobie z samotnością.

Ważne jest także wykorzystanie potencjału społecznego osób w wieku senioralnym, ich życiowego doświadczenia i mądrości, potrzeby bycia potrzebnym, by budować sieć wsparcia oraz aktywny wolontariat.

Powiat Mikołowski szczególnie silnie dba o partycypację obywatelską seniorów, wykorzystanie doświadczenia i zaangażowania społecznego tej grupy wiekowej oraz ich poczucia sprawczości. Jesteśmy jednym powiatem ziemskim w południowej części Polski, w którego wszystkich gminach działają rady seniorów (6 rad w powiecie mikołowskim), powiat zaś wspiera senioralne grupy inicjatywne od początku procesu tworzenia rad, wspiera w trakcie ich działalności, pełniąc rolę koordynacyjną, konsultacyjną, doradczą czy inicjującą wspólne przedsięwzięcia.

Rola powiatu w wspieraniu aktywności obywatelskiej seniorów została zauważona zarówno na arenie wojewódzkiej jak i krajowej, gdzie przykład współpracy na linii powiat-rady seniorów jest podawany jako modelowy.

Celem polityki senioralnej powiatu jest również stworzenie platformy do współpracy między samorządami, ponieważ podejście holistyczne do społeczności senioralnej naszego powiatu pozwala na osiągnięcie efektu synergii. Staramy się wspierać merytorycznie i angażować we wspólne inicjatywy kluby seniora z terenu całego powiatu.

W swoich działaniach dążymy również do niwelowania stereotypów dotyczących osób starszych, staramy się zapobiegać ich wykluczeniu społecznemu i wspieramy współpracę międzygeneracyjną.

Bardzo istotnym czynnikiem jest współpraca powiatu ze Związkiem Stowarzyszeń Centrum Aktywności w Mikołowie, które daje przestrzeń do realizacji powiatowych projektów i inicjatyw, a także podnoszenia kompetencji i zakresu współpracy między radami seniorów i grupami senioralnymi.

Ważnym aspektem jest również wsparcie i opieka powiatu nad działaniami Powiatowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, który pozwala na upowszechnianie idei edukacji przez całe życie, aktywizację intelektualną, psychiczną, społeczną i fizyczną osób starszych.

DZIAŁANIA

Forum Seniorów Powiatu Mikołowskiego jest ciałem doradczym, inicjatywnym i konsultacyjnym Starosty Powiatu Mikołowskiego. W jego skład wchodzi 15 osób, powołanych w 2022 roku. Kadencja Forum trwa 4 lata. W skład forum, które pełni rolę powiatowej rady seniorów wchodzi 5 przedstawicieli Gminy Mikołów, 3 przedstawicieli Gminy Łaziska Górne, 3 przedstawicieli Gminy Orzesze i po 2 przedstawicieli Gminy Wiry i Ornontowice.

Członkowie Forum spotykają się na posiedzeniach minimum raz w miesiącu. Podczas posiedzeń poruszane są najistotniejsze tematy dla osób w wieku emerytalnym: kwestie opieki społecznej, służby zdrowia, bezpieczeństwa seniorów, aktywność organizacji pozarządowych z terenu powiatu, działających na rzecz osób starszych itp.

Członkowie Forum angażują się w liczne inicjatywy, współpracę między radami seniorów w powiecie, współpracę w regionie pomiędzy senioralnymi ciałami doradczymi (m.in. z Radą Seniorów w Rybniku, Wodzisławiu Śląskim, Mysłowicach, Tychach, Gliwicach, Forum Seniorów Powiatu Pszczyńskiego czy Śląską Radą Seniorów).

Biorą udział w szkoleniach, warsztatach, spotkaniach podnoszących ich kompetencje, umiejętności społeczne i liderские.

Dla wielu rad senioralnych w województwie nasze Forum stanowi inspirację i podawane jest za wzór aktywności i zaangażowania obywatelskiego.

Forum Seniorów jest także powiatowym liderem koordynującym współpracę rad z Radą Seniorów w Ostrawie, z którą oficjalną współpracę zawiązano we wrześniu 2024r., a także grupami senioralnymi z czeskiego Hlucina.

Wolontariat Senioralny

We współpracy ze Związkiem Stowarzyszeń Centrum Aktywności członkowie rad seniorów i forum angażują się w projekt „**#jestemWOŁO**” – program rozwoju wolontariatu w mikołowskim Centrum Aktywności, w którym są liderami pod względem poziomu zaangażowania obywatelskiego i stanowią większość z 70-ciu wolontariuszy w projekcie.

Działania międzypokoleniowe

Członkowie Forum Seniorów co roku angażują się w organizację spotkania z młodzieżą – uczniami szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu, w ramach **Międzynarodowego Dnia Solidarności Międzypokoleniowej**, podczas którego stawiają sobie za cel wypracowanie wspólnych sposobów komunikacji międzypokoleniowej, wspólnych „mianowników” łączących generacje, niwelowanie stereotypów dotyczących obu grup wiekowych oraz metod wzajemnego wsparcia i pomocy.

W tegoroczny Festiwal Aktywności Senioralnej zaangażowana była młodzież Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Ornontowicach i razem z organizatorami-seniorami aktywnie wspierała uczestników przedsięwzięcia.

Organizacja Forum Rad Seniorów Powiatu Mikołowskiego

Raz na kwartał organizowane jest łączone posiedzenie wszystkich członków rad seniorów

w Powiecie Mikołowskim, by omówić najistotniejsze kwestie dotyczące osób starszych na terenie powiatu – poruszane są m. in. tematy opieki zdrowotnej, usług i pomocy społecznej, współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych, profilaktyki bezpieczeństwa, świadczeń z ZUS, aspektów podatkowych, aktywizacji i edukacji osób starszych oraz wspólnych projektów.

Rady seniorów angażują się w bezpośrednie przekazywanie informacji mieszkańcom gmin i miast wchodzących w skład powiatu.

W Forum Rad Seniorów Powiatu Mikołowskiego organizowanym w grudniu 2024r. udział wzięli przedstawiciele 10 rad seniorów z terenu naszego województwa, członkowie Rady Seniorów z Ostrawy, obecni byli również poseł na Sejm RP Łukasz Osmalak, Wicewojewoda Śląski Michał Kopański, Anna Jaśkowska Pełnomocnik Wojewody Śląskiego ds Polityki Senioralnej oraz dr Wiesława Walkowska Przewodnicząca Śląskiej Rady Seniorów.

IV Festiwal Aktywności Senioralnej i III Targi Senioralne Powiatu Mikołowskiego

Powiat Mikołowski czwarty rok z rzędu we współpracy z Centrum Aktywności i gminami naszego powiatu organizował Festiwal Aktywności Senioralnej.

Pierwsza edycja festiwalu odbyła się w Mikołowie, druga w Łaziskach Górnych, trzecia w Orzeszu, a tegoroczna w Ornontowicach. Przyszłoroczny Festiwal odbędzie się w Gminie Wiry.

Powiatowe Targi senioralne miały w tym roku swoją trzecią odsłonę.

Festiwal z roku na rok zyskuje coraz większą popularność w województwie, w tym roku Ornontowice odwiedziło ponad 600 osób.

Festiwal daje możliwość promowania zaangażowanych seniorów, a tym samym zainspirowania tych niezaangażowanych i wycofanych do podjęcia aktywności. To okazja do pokazania światu senioralnych talentów, które niejednokrotnie rozkwitają w momencie przejścia na emeryturę.

Zespoły, organizacje, kluby, Uniwersytety Trzeciego Wieku oraz grupy artystyczne mają do dyspozycji stanowiska do wyeksponowania swojej twórczości (rękodzieło, malarstwo, rzeźba itp.), scenę (teatr, taniec, występy wokalne, prezentacja poezji itd.). Rady Seniorów oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz osób w wieku emerytalnym mogą informować o swojej działalności w punktach konsultacyjnych i zachęcać osoby odwiedzające do aktywności i wolontariatu.

W Festiwalu w Ornontowicach udział wzięło ponad 20 grup artystycznych z terenu powiatu oraz m. in. z Żor, Wodzisławia Śląskiego, Powiatu Pszczyńskiego, Powiatu Rybnickiego, Bielska Białej, Tychów, Wisły, Zabrze, a także 27 wystawców.

Wydarzenia te mają na celu prezentację aktywności senioralnej przed szerszą publicznością naszego regionu.

Śląska Konferencja Senioralna

Powiat Mikołowski, Forum Seniorów Powiatu Mikołowskiego oraz Centrum Aktywności w Mikołowie są inicjatorami i organizatorami jednej z największych w województwie konferencji

o tematyce senioralnej.

W pierwszej edycji poruszyliśmy temat zdrowotnych programów profilaktycznych skierowanych do osób starszych, w drugiej pochyliliśmy się nad kondycją zdrowia psychicznego seniorów, trzecia edycja Śląskiej Konferencji Senioralnej dotyczyła gotowości samorządów do wyzwań demograficznych, zaś czwarta odsłona konferencji, która odbędzie się 3 października 2025r. w Miejskim Domu Kultury w Łaziskach Górnych (od godz. 9:30 do 14:30) skupi się na systemie opieki nad seniorami zależnymi.

Tak jak w poprzednich edycjach - temat ujęty zostanie w kilku płaszczyznach: akademickiej, samorządowej oraz widziany z perspektywy samych seniorów i zaangażowanych w działanie na rzecz osób starszych organizacji pozarządowych.

Wyjątkowości całemu przedsięwzięciu nadaje fakt, że głównym filarem konferencji, inicjatorami i głównymi organizatorami przedsięwzięcia - są seniorzy, tworzący przestrzeń do dialogu dla osób starszych, samorządów, placówek medycznych i organizacji pozarządowych oraz platformę do wymiany doświadczeń, poszukiwania rozwiązań, promowania dobrych praktyk, a także integracji środowisk senioralnych.

W trzech edycjach Śląskiej Konferencji Senioralnej, udział wzięli przedstawiciele 37 samorządów z terenu naszego województwa (łącznie ponad 1000 osób): samorządowcy, pracownicy jednostek samorządu terytorialnego, członkowie rad seniorów, przedstawiciele służby zdrowia, organizacji pozarządowych.

Konferencję każdorazowo swoim patronatem honorowym objął Marszałek Województwa Śląskiego, a współpracę partnerską podjęły także Rybnik, Dąbrowa Górnicza, Powiat Pszczyński oraz Tychy.

Wsparcie merytoryczne otrzymaliśmy od wielu wyższych uczelni (WSB Meritum, Akademia Humanitas, Uniwersytetu Śląskiego, Uczelni Korczaka, Śląskiego Uniwersytetu Medycznego) oraz Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej.

W minionym roku do naszej inicjatywy dołączyło również Muzeum Śląskie, Grupa American Heart of Poland, zarządzająca ponad 20 ośrodkami medycznymi w całym kraju oraz fundacja „Z sercem do Pacjenta”.

Ogólnopolska Karta Seniora

Program „Ogólnopolska Karta Seniora” realizowany na terenie całego kraju przez Stowarzyszenie „Manko”. Powiat Mikołowski przystąpił do tego przedsięwzięcia podpisując porozumienie ze stowarzyszeniem „Manko” w 2019 roku.

Karta skierowana jest do osób powyżej 60-tego roku życia i upoważnia do zniżek w ponad 3000 punktów w całej Polsce. Są to między innymi sanatoria i uzdrowiska, kawiarnie, restauracje, hotele, instytucje kultury oraz wiele punktów usługowych.

Karta seniora wydawana jest podczas comiesięcznych dyżurów w każdej gminie powiatu oraz codziennie w Centrum Aktywności na Rynku 2 w Mikołowie.

Na terenie powiatu regularnie kolportowany jest magazyn „Głos Seniora”. Do tej pory wydano na terenie powiatu ponad 4000 kart seniora.

Pozyskiwanie środków na wydarzenia senioralne i dla rad seniorów

- „Rad Oś Współpracy – budowanie i rozwój współpracy Rad Seniorów Powiatu Mikołowskiego” – pozyskane dla rad seniorów z terenu powiatu mikołowskiego 168 tys. z rządowego programu „Aktywni +”, na podnoszenie kompetencji, rozwój zdolności liderkich, realizację małych grantów, dofinansowanie III Śląskiej Konferencji Senioralnej oraz integrację rad seniorów powiatu mikołowskiego. Projekt został zrealizowany we współpracy ze Związkiem stowarzyszeń Centrum Aktywności w Mikołowie.

(podsumowanie projektu załącznik nr 3)

- W roku 2025 we współpracy z Fundacją GaSZo po raz kolejny pozyskaliśmy środki z programu Aktywni+ w wysokości ok 170 tys. na szkolenie i rozwój rad seniorów w Powiecie Mikołowskim, rozwój współpracy z Radami z Rybnika, Powiatu Pszczyńskiego

i Śląską Radą Seniorów.

Projekt StillActive

Projekt „StillActive” w ramach Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego (dofinansowanie ok 1 mln 140 tys.) to dwuletnie przedsięwzięcie mające na celu wypracowanie modelowych rozwiązań dla gmin Powiatu Mikołowskiego w zakresie aktywizacji, w tym aktywizacji zarobkowej osób 60+.

Liderem Projektu jest firma Dobre Kadry z Wrocławia, składająca się z kadry naukowej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

W ramach projektu zrealizowany zostanie cykl szkoleń aktywizujących osoby starsze, cykl szkoleń dla pracowników JST w zakresie modelowej aktywizacji seniorów, organizacja Dni Aktywności w każdej z gmin powiatu, zakupiony zostanie również sprzęt komputerowy do edukacji cyfrowej starszych mieszkańców powiatu.

Projekt realizowany jest również w partnerstwie z organizacjami z Finlandii i Grecji, których rozwiązania i koncepcje mogłyby zostać zaadaptowane na potrzeby naszych seniorów.

Przedsięwzięcie to jest dla powiatu i gmin wchodzących w jego skład sporym wyzwaniem logistycznym, jednak wobec obecnych wyzwań demograficznych i ekonomicznych, które nieuchronnie dotkną także nasze lokalne społeczności przygotowanie modelowych rozwiązań w tym zakresie jest niezbędne.

Badania

- W roku 2024 w ramach projektu „Rad Oś Współpracy – budowanie i rozwój współpracy Rad Seniorów Powiatu Mikołowskiego” we współpracy z pracownikami Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach przeprowadzone zostały badania ankietowe na próbie 1200 mieszkańców powiatu w wieku 60+ na temat potrzeb seniorów Powiatu Mikołowskiego. Raport z badania stanowi załącznik nr 1.
- W ramach projektu StillActive przeprowadzone zostały badania wywiady indywidualne

i fokusowe z liderami senioralnymi oraz pracownikami jednostek samorządowych z terenu powiatu oraz ekspertami z zakresu dostępności - w zakresie aktywizacji, w tym aktywizacji zarobkowej osób w wieku 60+. Raport z badań stanowi załącznik nr 2.

Spotkanie informacyjne i edukacyjne

Powiat Mikołowski koordynuje, sieciuje i ułatwia współpracę rad seniorów oraz klubów seniora z instytucjami takimi jak Urząd Skarbowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Narodowy Fundusz Zdrowia, placówki medyczne. Organizuje spotkania, szkolenia oraz warsztaty dedykowane seniorom. Między innymi na terenie wszystkich gmin powiatu we współpracy z ZUS Oddział Tychy zorganizowane zostały spotkania konsultacyjno-informacyjne dotyczące świadczenia tzw. Renty wdowiej, czy spotkania dotyczące profilaktyki przeciwcukrzycowej zrealizowane we współpracy ze Polskim Stowarzyszeniem Diabetyków oddział Śląski.

Profilaktyka Bezpieczeństwa Seniorów

We współpracy z Komendą Powiatową Policji w Mikołowie organizowane są cykliczne zajęcia i spotkania dotyczące bezpieczeństwa osób starszych. W ich ramach seniorzy dowiadują się jak działa „Krajowa Mapa Zagrożeń”, jak dbać o swoje bezpieczeństwo w ruchu drogowym, jak udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej. Policjanci informują seniorów o metodach oszustw, o zagrożeniach związanych z podpisywaniem umów poza siedzibą firmy, bezpiecznym poruszaniu się po sieci internetowej. Zorganizowano szereg szkoleń w zakresie profilaktyki bezpieczeństwa, w tym m.in. warsztat „Senior w wirtualnym świecie”

W pierwszym kwartale tego roku Powiat Mikołowski, wraz z CAS, Forum Seniorów Powiatu mikołowskiego oraz Komendą Powiatową Policji zorganizował akcję profilaktyczną „Z Nowym Rokiem- widocznym krokiem”, która obejmowała przeprowadzenie międzypokoleniowego konkursu plastycznego w temacie noszenia odblasków (wpłynęło ponad 200 prac) oraz pogadanki i spotkania z seniorami dotyczące bezpieczeństwa na drodze, połączone z akcjami rozdawania odblasków mieszkańcom powiatu.

Powiatowy Uniwersytet Trzeciego Wieku

Powiatowy Uniwersytet Trzeciego Wieku w Mikołowie działa już od 15 lat. Co roku skupia wokół siebie kilkuset słuchaczy z terenu całego powiatu.

Oferta Uniwersytetu obejmuje:

- cotygodniowe wykłady otwarte o tematyce historycznej, przyrodniczej, zdrowotnej,
- lektoraty językowe
- kursy komputerowe,
- warsztaty fotograficzne,
- warsztaty dietetyczne,
- grupę wokalną
- taniec liniowy,
- zumbę,
- basen (w tym aqua aerobic),
- gimnastykę rehabilitacyjną, w tym gimnastykę kręgosłupa
- jogę,
- pilates,

Oprócz zajęć, Powiatowy Uniwersytet Trzeciego Wieku oferuje wycieczki krajowe i zagraniczne oraz wyjazdy do teatru i filharmonii.

Powiat Mikołowski i polityka senioralna na arenie wojewódzkiej i krajowej

- 13 lutego 2025 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyła się **prezentacja raportu Narodowego Instytutu Wolności na temat potencjału organizacyjnego i działania rad seniorów w Polsce**. Do panelu eksperckiego - jako jedyny przedstawiciel samorządów w kraju - zaproszona została Główna specjalistka ds

Polityki Senioralnej Powiatu Mikołowskiego, by odnieść się do treści raportu z perspektywy naszych dobrych praktyk.

- O dobrych praktykach działań z zakresu polityki senioralnej mogli dowiedzieć się również uczestnicy Konferencji „**Liderzy Polityki Senioralnej**” organizowanej przez Wojewodę Śląskiego oraz Marszałka Województwa Śląskiego - 24 kwietnia 2025r. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim.

WOJEWODA ŚLĄSKI

Pełnomocnik Wojewody Śląskiego
ds. Polityki Senioralnej

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

zapraszają
na konferencję, pt.

„Liderzy polityki senioralnej”

24 KWIETNIA 2025

11.00-13.45

**Śląski Urząd Wojewódzki
ul. Jagiellońska 25
40-032 Katowice**

Program Konferencji:

- 11.00 – 11.10** – Słowo wstępne i prowadzenie - Pani Anna Jaśkowska
– Pełnomocnik Wojewody Śląskiego ds. Polityki Senioralnej
- 11.10 – 11.25** Powitanie uczestników przez Pana Marka Wójcika Wojewodę Śląskiego
oraz Pana Wojciecha Saługę Marszałka Województwa Śląskiego
- 11.25 – 11.40** Wystąpienie Pani Beaty Karlińskiej – Dyrektor Departamentu
Pomocy Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- 11.40 – 11.55** Wystąpienie Pana Macieja Kmity – Wicedyrektora Departamentu
ds. Polityki Senioralnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
- 11.55 – 12.20** Wystąpienie Pani dr Anny Zasady – Chorab
– Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej
- 12.20 – 12.35** przerwa kawowa
- 12.35 – 12.45** Wystąpienie Pani dr Wiesławy Walkowskiej – Przewodniczącej
Śląskiej Rady Seniorów
- 12.45 – 13.05** Wystąpienie Pana Macieja Klimek – Członka Rady ds. Polityki Senioralnej
przy Minister ds. Polityki Senioralnej, Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wojkowicach, Kierownika Klubu Senior +
- 13.05 – 13.25** – Wystąpienie Pani Sabiny Grzywok – Specjalisty ds. Polityki Senioralnej
- rady seniorów na przykładzie dobrych praktyk gminy i powiatu Mikołowskiego
- 13.25-13.45** Dyskusja i zakończenie spotkania
- 13.45** Występ Orkiestry Wojewódzkiej Komendy Policji w Katowicach